

KESAHAN INSTRUMEN PENTAKSIRAN SOSIOEMOSI KANAK-KANAK (IPSK) MENGGUNAKAN MODEL MILLER

Validation of Children's Socio-Emotional Assessment Instrument (IPSK) Using Miller Model

Athirah Zainal Abidin¹, Nor Mashitah Mohd Radzi^{2*}, Hamsa Hameed Ahmed³,
Putri Afzan Maria Zulkifli⁴

Fakulti Pembangunan Manusia, Universiti Pendidikan Sultan Idris
Tanjung Malim, Perak, Malaysia^{1,2,3}
EYTC Group & Resources SDN. BHD⁴

athirah.zainalabidin93@gmail.com¹, nmashitah@fpm.upsi.edu.my²,
hamsahameed@fpm.upsi.edu.my³, eytc.group@gmail.com⁴

*Corresponding Author

Received: 12 April 2021; **Accepted:** 14 September 2021; **Published:** 28 December 2021

To cite this article (APA): Zainal Abidin, A., Mohd Radzi, N. M., Ahmed, H. H., & Zulkifli, P. A. M. (2021). Kesahan Instrumen Pentaksiran Sosioemosi Kanak-Kanak (IPSK) menggunakan Model Miller. *Jurnal Pendidikan Awal Kanak-Kanak Kebangsaan*, 10(2), 118-131. <https://doi.org/10.37134/jpak.vol10.2.10.2021>

To link to this article: <https://doi.org/10.37134/jpak.vol10.2.10.2021>

ABSTRAK

Kajian ini bertujuan bagi mengenalpasti kesahan item bagi pembinaan Instrumen Pentaksiran Sosioemosi Kanak-Kanak (IPSK) menggunakan Model Miller. Objektif kajian ini adalah mengenalpasti kesahan item dalam Instrumen Pentaksiran Sosioemosi Kanak-Kanak (IPSK) dan mengenalpasti kebolehpercayaan Instrumen Pentaksiran Sosioemosi Kanak-Kanak (IPSK) dengan menggunakan Model Pengukuran Rasch Pelbagai Faset melalui lima faset iaitu skala, bias penilai, masa, kesukaran item dan prestasi kanak-kanak. Walaubagaimanapun, artikel ini menerangkan tentang kesahan di dalam proses reka bentuk Instrumen Pentaksiran Sosioemosi Kanak-Kanak (IPSK). Reka bentuk kajian pembinaan dan pengujian Instrumen Pentaksiran Sosioemosi Kanak-kanak (IPSK) melibatkan pendekatan kuantitatif. Instrumen ini dibina dengan merujuk kepada Model Pembinaan Instrumen Miller yang telah disusun semula oleh Nor Mashitah Mohd Radzi (2017) di dalam kajiannya Pembinaan dan Pengesahan Instrumen Pentaksiran Prestasi Standard Awal Pembelajaran Awal dan Perkembangan Awal Kanak-kanak. Proses kesahan telah dilalui sebelum melalui fasa kebolehpercayaan. Dalam konteks kajian ini, kesahan yang dilakukan adalah kesahan muka dan kesahan kandungan daripada barisan pakar-pakar berpengalaman. Nila *Content Validation Ratio (CVR)* telah dilakukan bagi menganalisis kesahan kandungan. Melalui analisis tersebut, terdapat dua item yang digugurkan kerana memiliki nilai CVR < 0.8. Oleh demikian itu, 26 item yang digunakan bagi proses kebolehpercayaan.

Kata Kunci: Instrumen Pentaksiran Sosioemosi Kanak-Kanak (IPSK), Model Miller, Model Pengukuran Rasch Pelbagai Faset, skala, bias penilai, item, kanak-kanak

ABSTRACT

This research aims to identify validity of item in developing a Children's Socio-Emotional Assessment (IPSK) instrument using the Miller Model. The research objective is to identify validity and reliability of the Children's Socio-Emotional Assessment (IPSK) items by using Many-Facet Rasch Model through five facets which are scale, assessor bias, time, item difficulty and children achievement. However, this article explains the process of validity process. The development of this instrument involved quantitative research. This instrument is developed by referring to the Miller Instrument Model rearranged by Nor Mashitah Radzi (2017) in her research, Development

and Validation of Standard Performance Assessment Instrument for Early Childhood Learning and Early Development. In this research context, the process of validity included content validity and face validity that has been validated by experts in this field. Content Validation Ratio (CVR) is calculated to determine content validity. From the analysis, two items were dropped as the CVR < 0.8. Hence, 26 items were used to undergo reliability process.

Keywords: *Instrument of Children's Socio-Emotional Assessment (IPSK), Miller Model, Multi-Facet Rasch Measurement Model, scale, evaluator bias, item, children performance*

PENGENALAN

Pendidikan merupakan satu agen yang penting di dalam pembentukan modal insan seseorang dan pembangunan sesebuah negara. Negara akan maju jika rakyatnya mempunyai pelbagai kemahiran, ilmu pengetahuan dan masyarakat yang mempunyai nilai moral dan etika yang kukuh, hidup dalam masyarakat yang demokratik dan bertolak ansur. Sebelum kedatangan kuasa penjajah, pendidikan di Malaysia sudah dimulakan dengan berbentuk bukan formal iaitu pengajaran seperti berkenaan tingkah laku, pengajaran al-quran, kerohanian dan pengurusan diri. Menurut Y. Bhg. Tan Sri Abdul Ghafar di dalam Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia (2013-2025) ada menyatakan bahawa pendidikan adalah perkara utama yang mempengaruhi pembangunan individu dan menyediakan peluang dalam mencorakkan kehidupan pada masa yang akan datang. Pendidikan yang diberikan bagi setiap individu membekalkan perkembangan secara holistik iaitu dari segi jasmani, emosi, rohani, intelek dan sosial. Perkara ini sejajar dengan Falsafah Pendidikan Kebangsaan (SH Ismail, 2015) seperti di bawah:

Pendidikan di Malaysia adalah suatu usaha berterusan ke arah memperkembangkan lagi potensi individu secara menyeluruh dan bersepadu untuk mewujudkan insan yang seimbang dan harmonis dari segi intelek, rohani, emosi, sosial dan jasmani berdasarkan kepercayaan dan kepatuhan kepada Tuhan. Usaha ini adalah bagi melahirkan rakyat Malaysia yang berilmu pengetahuan, berketerampilan, berakhlak mulia, bertanggungjawab dan berkeupayaan mencapai kesejahteraan diri, serta memberi sumbangan terhadap keharmonian dan kemakmuran keluarga, masyarakat dan negara.

Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia (2013-2025) telah dirangka dan menggariskan dua aspirasi iaitu aspirasi sistem dan aspirasi murid. Aspirasi murid ini adalah bagi menyediakan setiap murid dapat menghadapi dunia globalisasi yang pantas berubah. Oleh demikian itu, setiap murid itu perlulah dibantu agar mereka mampu menyesuaikan diri dalam persekitaran yang berbeza. Seseorang individu tersebut akan dapat menyesuaikan diri dalam pelbagai persekitaran yang berbeza jika mereka mempunyai kemahiran sosial dan kemahiran emosi yang sangat tinggi. Justeru itu, Kurikulum Standard Prasekolah Kebangsaan (KSPK) telah dilaksanakan pada tahun 2010 bagi membantu guru dalam menyediakan proses pengajaran dan pembelajaran mengikut keperluan perkembangan murid. Dalam memastikan kualiti kurikulum di Malaysia ini setanding dengan kurikulum antarabangsa, semakan telah dilakukan disamping memenuhi tuntutan Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia (PPPM) 2013-2025 dan keperluan semasa.

Dokumen Kurikulum dan Pentaksiran (DSKP) (Bahagian Pembangunan Kurikulum Kementerian Pendidikan Malaysia, 2016), dihasilkan setelah semakan dilakukan yang mempunyai enam tunjang iaitu Tunjang Komunikasi; Kerohanian, Sikap dan Nilai; Kemanusiaan; Perkembangan Fizikal dan Estetika; Sains dan Teknologi; dan Keterampilan Diri. Tunjang Keterampilan Diri memberi penekanan kepada perkembangan sosioemosi dan kemahiran berinteraksi serta kemahiran sosial dalam kalangan murid. Tunjang Keterampilan diri adalah berkait rapat bagi membantu murid unruk menghadapi dunia globalisasi yang pantas berubah. Bagi memastikan murid-murid menguasai perkembangan sosioemosi dan kemahiran berinteraksi serta kemahiran sosial, kanak-kanak perlu ditaksir secara berterusan menerusi standard pentaksiran. Selain daripada itu, standard pentaksiran membolehkan guru membuat tindakan susulan dalam mempertingkatkan pencapaian kanak-kanak.

Sosioemosi merupakan perkembangan personaliti diri, membina hubungan dan menjaga hubungan baik, pengawalan diri dan memahami perasaan orang lain (Jeanne Ellis & Ormrod, 2011). Ia juga dilihat sebagai perkembangan utama yang perlu didahului berbanding dengan perkembangan yang lain. Sosioemosi juga merupakan kunci utama dalam kesediaan kanak-kanak ke sekolah (Susan, Lisa, Carolyn, James & Kevin, 2010). Menurut Zaharah Osman (2015), perkembangan sosioemosi yang rendah akan memberi kesan kepada prestasi akademik kanak-kanak, kerana mereka tidak mampu melibatkan diri dalam aktiviti pembelajaran jika mereka mempunyai masalah dalam mendengar arahan, berinteraksi bersama orang lain dan mengawal emosi. Perkara ini juga disokong oleh Shuttlesworth dan Shannon (2015) yang menyatakan bahawa apabila kanak-kanak mempunyai sosioemosi yang kuat, kanak-kanak cenderung menunjukkan tingkah laku yang positif dan mampu menyelesaikan masalah dengan efektif.

Seterusnya, pentaksiran yang sistematik perlu dilakukan bagi mengumpul maklumat tentang perkembangan kanak-kanak dari semasa ke semasa seperti dinyatakan di dalam Modul Pentaksiran Murid di Prasekolah (2010). McKown (2017) menyatakan bahawa, bilangan Instrumen Pentaksiran Sosioemosi yang kurang dan tidak berkualiti memberi masalah kepada guru dalam menilai prestasi sosioemosi kanak-kanak. Kemahiran sosioemosi kanak-kanak adalah sukar diukur kerana tingkah laku mereka tidak spesifik dan sukar dikenalpasti melalui penilaian yang menggunakan satu masa yang sama sahaja dan bias akan berlaku di dalam laporan guru (Denham et al., 2017). Walaubagaimanapun, kurangnya penekanan terhadap alat pengujian terhadap kanak-kanak dan ia memberi kesan kepada kualiti sesebuah instrumen (Nor Mashitah, 2015). Oleh demikian itu, Instrumen Pentaksiran Sosioemosi perlu diuji bagi mengenalpasti jika terdapat elemen yang perlu dititikbertakan semasa menjalankan pemerhatian terhadap perkembangan sosioemosi kanak-kanak.

SOROTAN LITERATUR

Shuttlesworth & Shannon (2015) telah menjalankan kajian yang bertajuk *The Role of Social-emotional Learning in the Preschool Classroom*. Kajian ini menerangkan tentang kepentingan pembelajaran sosioemosi ketika tahap prasekolah terhadap akademik kanak-kanak. Kajian ini menunjukkan bahawa kemahiran sosioemosi kanak-kanak sangat memberi kesan kepada prestasi akademik mereka. Kekurangan kemahiran sosioemosi juga akan menyukarkan kanak-kanak dalam menghadapi perubahan corak persekolahan antara prasekolah dan persekolahan

rendah. Selain itu, kajian ini juga menerangkan bahawa otak kanak-kanak berkembang sebanyak 90% seawal usia lima tahun pertama. Oleh itu, otak kanak-kanak memerlukan pengalaman persekitaran yang bermakna dalam memupuk perkembangan sosioemosi mereka. Kenyataan ini disokong melalui kajian oleh Rizalna (2014) yang bertajuk Peranan Guru dan Ibubapa Merangsang Perkembangan Sosioemosi Kanak-Kanak Melalui Aktiviti Bermain iaitu kanak-kanak berupaya meningkatkan perkembangan sosioemosi mereka melalui aktiviti bermain.

Kajian oleh Rohaty dan Aminah (2012) yang bertajuk Kesediaan Kesekolah dalam Kalangan Kanak-Kanak Prasekolah menunjukkan bahawa kanak-kanak yang mempunyai kemahiran sosioemosi yang tinggi memiliki kesediaan ke sekolah yang tinggi berbanding kanak-kanak yang lemah di dalam kemahiran sosioemosi. Kajian ini juga disokong oleh kajian yang bertajuk *Observing Preschool Social-Emotional Behaviour: Structure, Foundations & Prediction of Early School Success* oleh Sussane, Hideko, Sara, Mellisa, Yana & Katherine (2012). Kajian ini menggunakan instrumen *Minnesota Preschool Affect Checklist Revised (MPAC-R/S)*. Analisis tersebut menunjukkan kanak-kanak yang menonjolkan tingkah laku dan emosi yang langsung dan menunjukkan kemahiran sosioemosi yang rendah terhadap pencapaian di sekolah.

Instrumen Pentaksiran Sosioemosi Kanak-kanak juga telah dibina melalui kajian *The Preschool Pediatric Symptom Checklist (PPSC): Development and Initial Validation of New Social-Emotional Screening* (2014). Kajian ini dilakukan bagi menghuraikan pembinaan dan kesahan instrumen pemeriksaan sosioemosi kanak-kanak yang berumur dua tahun sehingga lima tahun. Item-item diadaptasi daripada instrumen sedia ada iaitu *Child Behavioural Checklist (CBCL)*, *The Infant-toddler Social & Emotional Assessment (HSEA)* dan *Ages & Stages Questionnaire: Social/emotional (ASQ:SE)*. Selain itu, item tersebut juga diadaptasikan daripada bacaan kajian-kajian lepas. Sebanyak 18 item mencapai tahap kesahan bagi memeriksa perkembangan sosioemosi kanak-kanak yang berumur dua tahun sehingga lima tahun. Dalam konteks kajian ini, Instrumen Pentaksiran Sosioemosi Kanak-Kanak (IPSK) dibina bagi mengenalpasti kesahan dan kebolehpercayaan instrumen kefungsiian item, kefungsiian skala, prestasi kanak-kanak, bias penilai dan aspek masa.

Kanak-kanak merupakan individu yang sangat penting bagi orang dewasa menyediakan persekitaran yang dapat menyumbang kepada perkembangan yang bermakna. Justeru itu, pentaksiran berasaskan prestasi perlu dilakukan kepada kanak-kanak bagi melihat kelebihan dan kekurangan mereka dalam perkembangan, agar kanak-kanak dapat dibantu dalam mendapatkan perkembangan yang bermakna. Pentaksiran merupakan set item yang direka untuk mengukur domain penilaian dan memberi skor kepada penilaian berdasarkan kumpulan individu yang disasarkan (Shalini Wadhwa, 2008). Domain tersebut merujuk kepada perkembangan kanak-kanak seperti perkembangan emosi, perkembangan sosial, perkembangan fizikal, perkembangan kognitif, perkembangan Bahasa dan perkembangan kreativiti (Beaty J.J, 2010). Oleh demikian itu, guru perlu merancang, membina item, mentadbir, memeriksa, merekod dan melaporkan tahap penguasaan murid. Penilaian ini dilakukan bagi membantu guru dalam mengumpul informasi kanak-kanak dengan menjalankan pemerhatian. Pemerhatian yang dijalankan perlu mempunyai tujuan dan perkara yang ingin dilihat iaitu item-item berdasarkan domain yang dipilih. Ciri-ciri item tersebut mestilah memiliki kesahan, kebolehpercayaan, mempunyai objektif, mudah untuk ditadbir dan mudah untuk ditafsir (Buku Panduan Pentaksiran, 2016). Hal ini demikian kerana, penilaian juga merupakan suatu proses berterusan dimana rekod penilaian kanak-kanak digunakan dalam

perbincangan antara guru dan ibubapa terhadap perkembangan kanak-kanak melalui pemerhatian dan penilaian prestasi (Ahola & Kovacic, 2007).

MODEL PENGUKURAN RASCH

Model Pengukuran Rasch telah diperkenalkan oleh George Rasch pada tahun 1960 yang merupakan pakar Matematik daripada Denmark. Model ini merupakan satu model parameter kesukaran yang didasari oleh Teori Respon Item (TRI). Teori Respon Item (TRI) merupakan teori pengujian moden yang menggunakan model pengukuran Rasch untuk menganalisis data bagi pengesanan instrumen yang dibina (Bond & Fox, 2007). Model ini juga mampu mengukur item dan tahap kebolehan individu (*person*) (Nor Mashitah, 2017). Kebolehan individu mampu diasingkan mengikut kualiti instrumen. Setiap individu dikategori melalui tahap kebolehan dan item dikategorikan berdasarkan tahap kesukaran (Amal Hayati, Mohd Rahimi, Mohd Hapiz, Mohd Amzari & Norazimi, 2018).

Oleh itu, Model Rasch mampu mengukur pelbagai pekara dalam satu masa. Perkembangan utama kanak-kanak adalah perkembangan sosioemosi yang perlu dilihat melalui prestasi kanak-kanak. Menurut Bond & Fox (2007), respon individu terhadap sesuatu item hanya dipengaruhi oleh kebolehan individu dan tahap kesukaran item sahaja. Perkara ini juga turut diperkatakan oleh Mohd Effendi (2015), iaitu Model Pengukuran Rasch ini mampu mengasingkan kebolehan individu dengan kualiti instrumen dan juga mampu menilai respon individu terhadap sesuatu item yang dipengaruhi oleh kebolehan individu dan kesukaran item (Mohd Effendi, 2015). Rumus matematik dalam Model Rasch menggabungkan algoritma yang mengandungi kebarangkalian sesuatu item sebagai *i* dan keupayaan individu, *n* di dalam bentuk persamaan matematik seperti berikut:

$$P_{ni} = \frac{1}{1 + e^{B_n - D_i}}$$

Seterusnya, Model Rasch menggabungkan kaedah dalam menyusun kebolehan individu (*person*) mengikut tahap kebolehan mereka dan susunan item mengikut tahap kesukaran sesuatu item (Trevor G. Bond & Christine M. Fox, 2015). Ia juga mampu melihat keserasian item, undimensionaliti, kebebasan setempat, polariti item, semakan skala, kebolehpercayaan dan indeks pengasingan. Namun, proses utama yang perlu dilakukan di dalam pembinaan instrumen adalah mengenalpasti item yang tidak memenuhi Model Rasch (tidak *fit*) dengan nilai MNSQ atau statistik seragam (ZSTD) bagi setiap item sebelum menjalankan analisis seterusnya (Mohd Effendi, 2017). Ciri-ciri yang perlu dilihat bagi setiap proses adalah seperti di Jadual 1. Walau bagaimanapun, prosedur yang pertama yang perlu dilakukan adalah mengenalpasti item yang tidak *fit* (Fisher, 2016).

Jadual 1
 Proses pengukuran Model Rasch

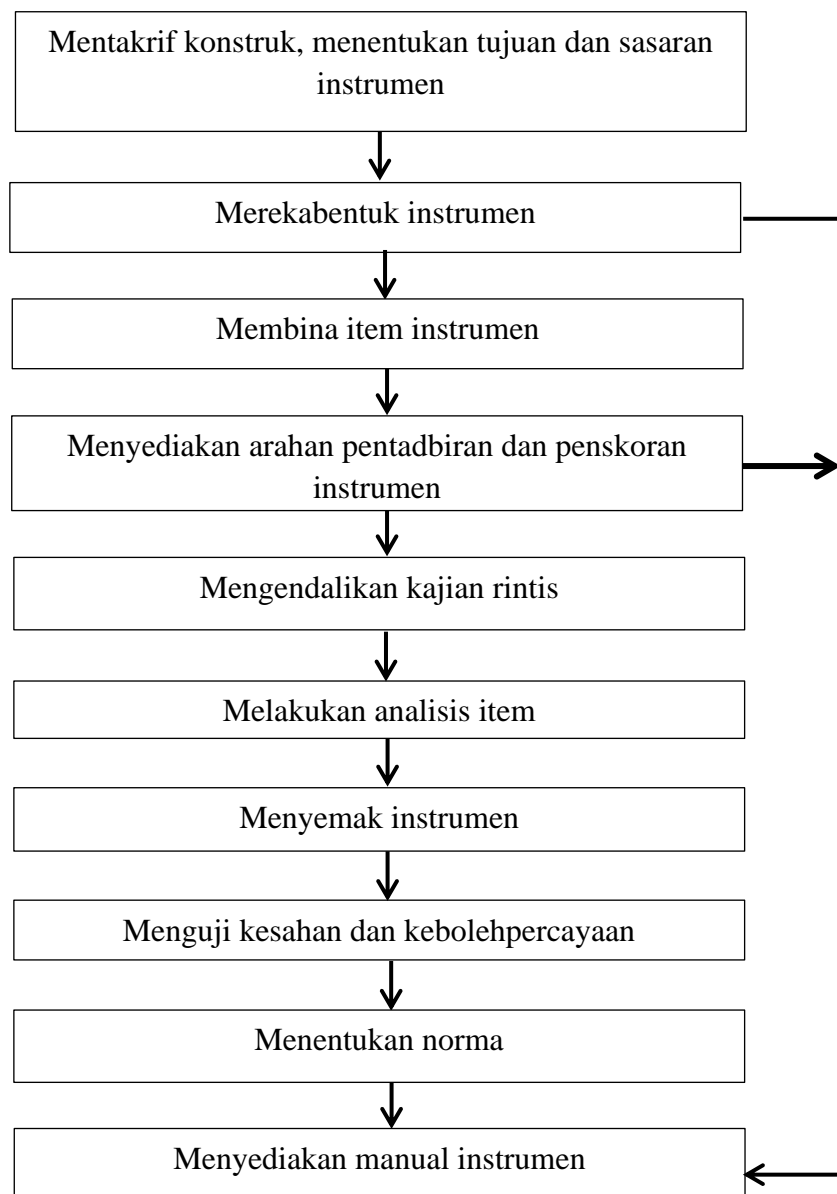
Proses	Penilaian
Keserasian item	Analisis purata kuasa dua (MNSQ) & statistik keserasian item (ZSTD)
Unidimensionaliti	<i>Principal Component Analysis of Residual</i> (PCA)
Kebebasan setempat	Nilai kolerasi <0.70 & <0.30

Polariti item	Nilai polariti item (PTMEA) +0.3 logit
Kefungsian item	Nilai kebezaan kefungsian item (PIF)
Pemetaan individu	Skala logits
Semakan skala	<i>Outfit</i> MNSQ
Kebolehpercayaan	>0.94 = cemerlang 0.93-0.91 = amat baik 0.90-0.81 = baik
Indeks pengasingan	Indeks pengasingan individu & item >2

PEMBANGUNAN INSTRUMEN

Pentaksiran merupakan proses mendapatkan maklumat tentang prestasi kanak-kanak dan seterusnya membuat analisis terhadap maklumat sesuatu proses pendidikan. Justeru itu, instrumen pentaksiran haruslah mengikuti prinsip dan ciri-ciri penting bagi suatu ujian yang baik. Terdapat beberapa model pembinaan instrumen yang boleh digunakan bagi membangunkan instrumen yang terkini. Walau bagaimanapun, setiap model tersebut mempunyai matlamat yang berbeza-beza. Dalam kajian ini, model pembinaan yang digunakan adalah model pembinaan instrumen oleh Miller yang disusun semula oleh Nor Mashitah (2015) seperti di Rajah 3.1.

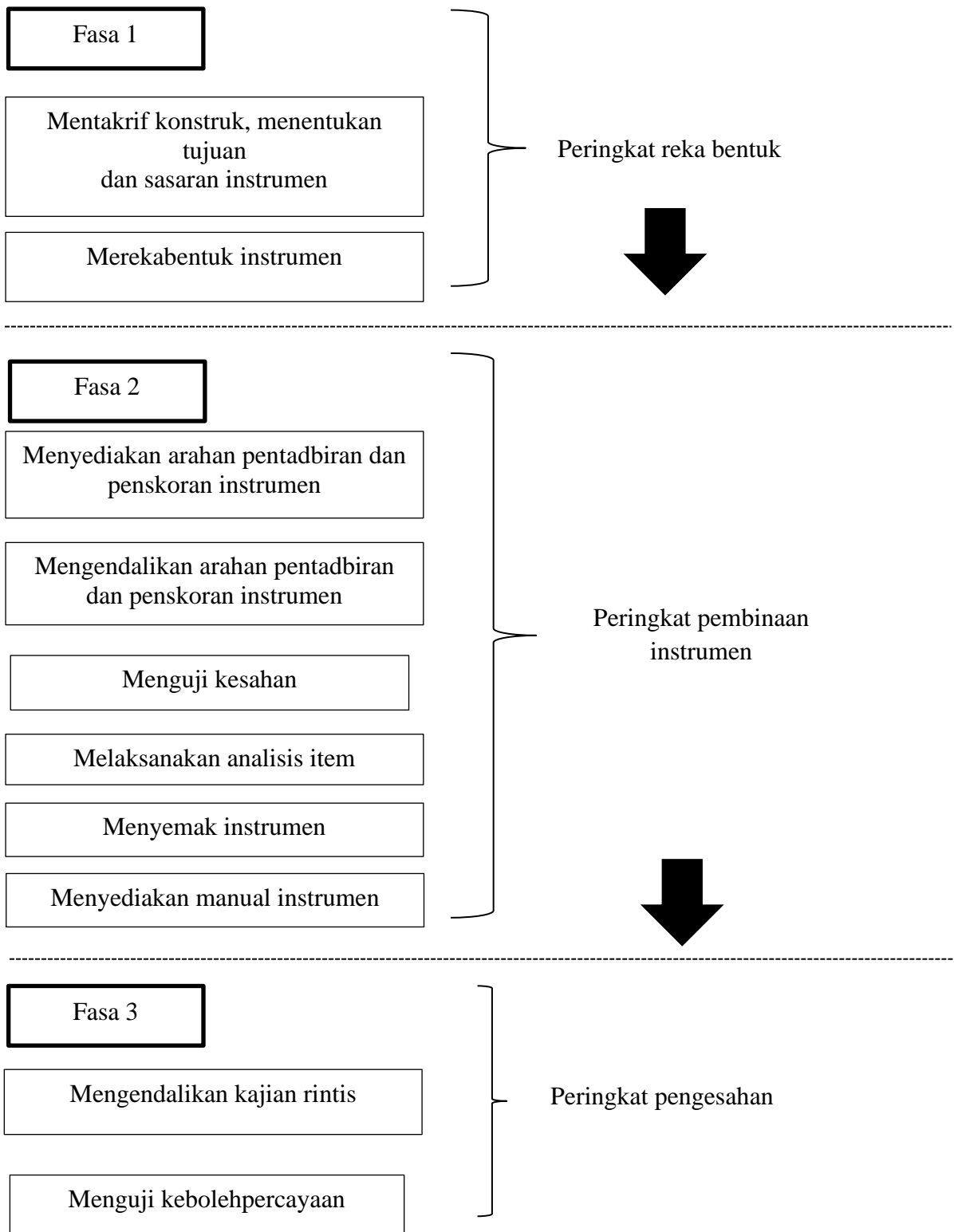
Rajah 1.

Langkah pembinaan Instrumen Model Miller yang telah disusun semula oleh Nor Mashitah (2015)

Reka Bentuk Kajian

Reka bentuk kajian pembinaan dan pengujian Instrumen Pentaksiran Sosioemosi Kanak-kanak (IPSK) melibatkan pendekatan kuantitatif. Sebelum pembinaan dan pengujian Instrumen Pentaksiran Sosioemosi Kanak-kanak (IPSK), kajian ini mengenalpasti keperluan yang perlu ada di dalam pembinaan Instrumen Pentaksiran Sosioemosi Kanak-kanak (IPSK) iaitu dengan mengenalpasti dimensi atau domain yang ingin digunakan. Dalam kajian ini, dimensi yang digunakan adalah kemahiran sosioemosi iaitu gabungan daripada kemahiran sosial dan kemahiran emosi. Langkah pembinaan instrumen perlu diikuti mengikut peringkat-peringkatnya. Oleh demikian itu, pembinaan instrumen dibahagikan kepada tiga peringkat iaitu

fasa pertama adalah peringkat reka bentuk, fasa kedua adalah peringkat pembinaan instrumen dan fasa ketiga adalah peringkat pengesahan seperti di Rajah 2.

Rajah 2.
Fasa reka bentuk pembinaan instrumen

Fasa 1: Peringkat Reka Bentuk

Fasa satu adalah peringkat reka bentuk. Pada peringkat ini, perancangan dalam membentuk instrumen yang bersesuaian dengan pentaksiran sosioemosi kanak-kanak dilakukan. Dalam kajian ini, peringkat reka bentuk yang terlibat adalah (i) mentakrif konstruk, menentukan tujuan dan sasaran instrumen dan (ii) mereka bentuk instrumen. Pemilihan konstruk bagi Instrumen Pentaksiran Sosioemosi Kanak-Kanak (IPSK) ditentukan melalui tinjauan literatur yang bersesuaian dengan elemen sosioemosi seperti di Jadual 3.1 dan kemudiannya, konstruk tersebut melalui proses *back to back translation* oleh penterjemahan yang sah. *Back to back translation* ini adalah bagi memastikan item diterjemahkan daripada bahasa asing kepada Bahasa Melayu (Manisah & Khalim, 2018). Terdapat lima konstruk yang dipilih iaitu kecekapan sosial, pertautan, keberkesanan emosi, kecekapan sendiri dan tingkah laku.

Peringkat seterusnya dalam fasa pertama adalah mereka bentuk instrumen. Prestasi kanak-kanak perlu dinilai dari semasa ke semasa. Dalam kajian ini, instrumen senarai semak dipilih dengan mempunyai item-item yang berkaitan dengan lima konstruk sosioemosi. Setelah itu, item tersebut melalui proses *back to back translation* bagi memastikan item diterjemahkan daripada bahasa asing kepada Bahasa Melayu dengan menggunakan istilah yang bersesuaian.

Fasa 2: Pembinaan Instrumen

Setelah fasa reka bentuk selesai, fasa kedua iaitu pembinaan instrumen dijalankan. Terdapat enam peringkat yang terlibat di dalam fasa kedua iaitu (i) membina item, (ii) menyediakan arahan pentadbiran dan penskoran instrumen, (iii) mengendalikan arahan pentadbiran dan penskoran instrumen, (iv) mengendalikan kajian rintis, (v) melaksanakan analisis item, (vi) menyemak instrumen dan (vii) menyediakan manual instrumen. Elemen penting yang perlu ada di dalam instrumen pentaksiran adalah item. Hal ini demikian kerana, item merupakan batu aras dalam penilaian prestasi perkembangan kanak-kanak. Item-item yang terdapat di dalam instrumen pentaksiran memudahkan guru untuk mengenalpasti apakah kemahiran yang perlu dikuasai oleh kanak-kanak mengikut peringkat umur. Lima konstruk yang dipilih diberikan kod. Kod-kod tersebut adalah seperti Jadual 2. Setiap konstruk mempunyai item-item yang terlibat. Item-item tersebut juga diberikan kod indikator merujuk kepada konstruk.

Jadual 2

Kod indikator bagi konstruk sosioemosi

Konstruk	Kod
Kecekapan Sosial	KS
Pertautan	PT
Keberkesanan Emosi	KE
Kecekapan Kendiri	KK
Perangai	PR

Peringkat yang terlibat selepas penentuan item adalah dengan menyediakan dan mengendalikan arahan pentadbiran dan penskoran. Arahan pentadbiran dan penskoran ini dilakukan sebagai proses kesahan instrumen daripada pakar dan disediakan bagi memudahkan

guru menggunakan Instrumen Pentaksiran Sosioemosi Kanak-Kanak (IPSK). Arahan pentadbiran tersebut adalah merupakan surat kebenaran dalam menjalankan kajian ini bagi penggunaan instrumen kepada kanak-kanak. Dalam kajian ini, lima skala Likert digunakan. Jadual 3 merupakan takrifan bagi setiap skala.

Jadual 3
Skala dan takrifan

Skor (Tahap penguasaan)	Skala	Kriteria
Kebolehan sangat tinggi	5	Kanak-kanak menunjukkan respon tanpa bantuan
Kebolehan tinggi	4	Kanak-kanak menunjukkan respon dengan hanya sedikit bantuan
Kebolehan sederhana	3	Kanak-kanak menunjukkan respon dengan bantuan yang kerap
Kebolehan rendah	2	Kanak-kanak hanya menunjukkan respon dengan bantuan
Kebolehan sangat rendah	1	Tidak menunjukkan respon

Peringkat penting dalam pembinaan Instrumen Pentaksiran Sosioemosi Kanak-Kanak (IPSK) adalah dengan menguji kesahan item. Sebelum menjalankan kajian rintis, item yang dipilih perlu berkaitan dengan sosioemosi. Item-item digabungkan bagi mendapat kesahan pakar. Menguji kesahan instrumen bertujuan untuk memastikan Instrumen Pentaksiran Sosioemosi Kanak-kanak (IPSK) adalah berkualiti dan bersesuaian dengan pekara yang diukur. Sebelum melalui proses kebolehpercayaan, proses kesahan akan dilakukan terlebih dahulu. Seramai sepuluh orang pakar-pakar akan menyemak item iaitu pakar yang terdiri daripada golongan professional daripada bidang sosioemosi dan psikometrik seperti jadual 4.

Jadual 4
Sampel kajian semakan pakar

Senarai Pakar	Jawatan
PK1	Pengusaha tadika
PK2	Guru tadika yang berpengalaman
PK3	Pengusaha tadika
PK4	Guru tadika yang berpengalaman
PK5	Guru tadika yang berpengalaman
PK6	Pensyarah Pendidikan Awal Kanak-Kanak
PK7	Pensyarah Pengajian Bahasa
PK8	Pensyarah Pendidikan Awal Kanak-Kanak
PK9	Pensyarah Pendidikan Awal Kanak-Kanak
PK10	Pensyarah Pendidikan Awal Kanak-Kanak

Fasa 3: Peringkat Pengesahan

Peringkat terakhir di dalam pembinaan instrumen merupakan peringkat pengesahan iaitu berada pada fasa yang ketiga. Instrumen ini akan melalui proses kebolehpercayaan dan kajian rintis. Selain daripada itu, instrumen akan dibentuk mengikut format yang sesuai. Kajian rintis akan dilakukan bagi mengenalpasti kebolehpercayaan Instrumen Pentaksiran Sosioemosi Kanak-kanak (IPSK) iaitu dari segi kesesuaian item bagi memastikan item-item tersebut adalah tidak bertindih dan tidak terlalu sukar bagi perkembangan kanak-kanak lima tahun di Malaysia. Selepas kajian rintis dilakukan, lima elemen akan dianalisis iaitu, kefungisian item, kefungisian skala, bias penilai, masa dan prestasi kanak-kanak. Melalui lima faset ini, item akan dianalisis sama ada item tersebut boleh digunakan pada kajian yang sebenar. Dalam memastikan item tersebut adalah bersesuaian, beberapa diagnosis akan dijalankan iaitu polariti item dan keserasian item. Hal ini demikian kerana, bagi memastikan item tersebut mengukur konstruk yang sama dan tidak terlalu mudah atau sukar.

Kesahan Instrumen

Menurut Ghazali Darulsalam dan Sufean Hussin (2016), kesahan merujuk kepada tahap kestabilan dan ketekalan set instrumen kajian. Kesahan juga merujuk kepada mengukur apa yang sepatutnya diukur atau instrumen yang digunakan mesti mampu mengukur dengan tepat apa yang ingin diukur (Arasinah, AB. Rahim, Ramlah Hamzah & Soaib Asmiran, 2012). Kesahan instrumen perlulah dilakukan bagi memastikan item-item bersifat *defesibility, accuracy, appropriateness, meaningfulness dan usefulness*. Melalui kesahan ini, pakar-pakar akan memberi cadangan dan pandangan untuk memastikan kesemua item meliputi kandungan domain yang diukur (Noor Azimah, Khadijah & Ab. Halim, 2019). Dalam konteks kajian ini, kesahan yang dilakukan adalah kesahan muka dan kesahan kandungan bagi menyemak aspek bahasa, struktur dan susunan ayat yang sesuai.

Kesahan kandungan ditentukan menggunakan analisis nisbah kandungan atau Content Validity Ratio (CVR). Item-item tersebut dinilai oleh pakar dengan menggunakan tiga skala seperti di dalam Jadual 5. Pengiraan bagi setiap item ditentukan berdasarkan nilai yang didapati daripada pengiraan formula CVR iaitu $[n_e - (N/2)] / (N/2)$. Setiap pakar perlu menetapkan skala yang bersesuaian dengan item. Bagi bilangan pakar seramai 10 dan nilai $CVR > 0.8$ menunjukkan item tersebut bermakna dan $CVR < 0.8$ menunjukkan item tersebut perlu digugurkan atau dimurnikan berdasarkan pendapat pakar-pakar yang telah dilantik. Secara rumusnya, semakin tinggi nilai CVR, semakin tinggi kesahan kandungan tersebut (Colin Ayre & Andrew John Scally, 2014)

Jadual 5
Skala pengukuran kesahan mengikut Lawshe (1975)

Skala	Deskripsi
1	Tidak perlu
2	Berguna tetapi tidak penting
3	Sangat penting

Hasil daripada kesahan pakar, terdapat sembilan item yang berulang. Walau bagaimanapun, item tersebut dikekalkan bagi menguji bias penilai. Bias penilai ini diuji bagi mengenal pasti adakah penilai tersebut membuat keputusan yang sama bagi item yang berulang. Sebanyak dua item sahaja digugurkan iaitu PR01 dan KS02 kerana memiliki nilai $CVR < 0.8$ seperti di Jadual 6. Oleh itu, secara automatiknya, kod indikator bagi PR02 bertukar kepada kod PR01 dan KS03 bertukar kepada KS02. Manakala tiga item dimurnikan berdasarkan pandangan pakar iaitu bagi item berindikator KS03, KS04 dan KE05. Setelah proses kesahan pakar, pakar berpendapat supaya item kod indikator KE06 menunjukkan dua bilangan item di dalam kod indikator yang sama. Oleh itu, item di dalam kod indikator tersebut dipisahkan. Oleh itu, keseluruhan item yang dikekalkan berjumlah 26 item.

Jadual 6

Nilai indeks CVR bagi item yang diubahsuai dan sebahagian 26 item yang dikekalkan

Bil.	Kod	Item	Indeks CVR	Interpretasi
1.	PR01	Menunjukkan lakonan yang baik	0.4	Digugurkan
2.	KS02	Kebolehan untuk memulakan interaksi sosial dan mengekalkan hubungan selepas suatu tempoh	0.6	Digugurkan
3.	KS03	Keberkesanan dalam pembentukan interaksi sosial yang sesuai	0.8	Dimurnikan
4.	KS04	Boleh memulakan interaksi sosial dan mengekalkan hubungan selepas suatu tempoh	0.8	Dimurnikan
5.	KE05	Kelebihan untuk mengurus emosi dan fikiran dengan berkesan	0.8	Dimurnikan
6.	KE06	Boleh mengawal emosi, menyesuaikan ekspresi emosi kepada konteks sosial dan menunjukkan kemahiran hubungan yang diperlukan untuk interaksi sosial yang berjaya	1	Dikekalkan
7.	PR02	Berfikir sebelum bertindak	0.8	Dikekalkan
8.	PT02	Menghormati persekitaran	1	Dikekalkan
9.	PT03	Mengambil berat dan menunjukkan empati	1	Dikekalkan
10.	PT04	Menenangkan orang lain	1	Dikekalkan
11.	PT05	Kebolehan mengawal hubungan	1	Dikekalkan
12.	PT06	Membina hubungan	1	Dikekalkan

KESIMPULAN

Dalam kajian ini, kesahan Instrumen Pentaksiran Sosioemosi Kanak-Kanak (IPSK) telah dilakukan dengan menganalisa nilai CVR yang tertinggi dan item yang perlu dimurnikan. Setelah proses analisa ini dijalankan, item-item disusun semula mengikut kod yang telah ditetapkan. Kajian ini juga akan diteruskan dengan fasa ketiga iaitu fasa pengesahan. Hal ini demikian kerana, sebuah instrumen pentaksiran perlu dibina bagi membantu guru-guru menilai prestasi sosioemosi kanak-kanak melalui pemerhatian dengan menitikberatkan beberapa faktor yang akan dilihat semasa fasa ketiga. Secara tidak langsung, kajian ini diharapkan dapat membantu guru-guru dalam menilai prestasi sosioemosi murid dan membantu perkembangan murid di peringkat prasekolah.

RUJUKAN

- Arasinah Kamis, A.B Rahim Bakar, Ramlah Hamzah & Soaib Asmiran. (2012). Kesahan dan Kebolehpercayaan Instrumen Kompetensi Rekaan Fesyen Pakain (RFP). *Jurnal Pendidikan Malaysia* 37 (2)(2012): 11-19.
- Atharina Kluczniok, Yvonne Anders, Jutta Sechtig & Hans-Guenther Rossbach (2016) Influences of an academically oriented preschool curriculum on the development of children – are there negative consequences for the children's socio-emotional competencies?, *Early Child Development and Care*, 186:1, 117-139, DOI: 10.1080/03004430.2014.924512
- Azrilah Abdul Aziz, Mohd Saidfudin Masodi, & Azami Zaharim. (2015). Asas Model Pengukuran Rasch: Pembentukan skala dan struktur pengukuran. Bangi: Penerbit UKM.
- Bahagian Pembangunan Kurikulum Kementerian Pendidikan Malaysia.(2016). Kurikulum Standard Prasekolah Kebangsaan.
- Bond, T. G., & Fox, C. M. (2007). *Applying the Rasch model: fundamental measurement in the human sciences*. New Jersey: Routledge.
- Brenchley. J.F.M.(2017) Social-Emotional Development Assessment: Development for Kindergarten through Second Grade Youth Universal Screening. University of Massachusetts Amherst,.
- Chee, J., M.N., M., M.R, N. M., Yusof, C., Kadir, A., & Salim, S. N. (2015). The Preschool Curriculum Implementation Versus Problems. *Southeast Asia Early Childhood*, 4, 31-42.
- Denham, S.A., Wyatt, T., Bassett H.H & Echeverria, D. (2017). Assessing Social-emotional Development in Children from Longitudinal Perspective. *Journal of epidemiology and community health*, 63 ,37-52.
- McKown. C. Social-Emotional Assessment, Performance and Standards. (2017). *Journal Future of Children*, 27 , 157-178.
- Mohd Effendi @ Ewan (2015). Pembinaan Instrumen Kecerdasan Menghadapi Cabaran (IKBAR) Bagi Pelajar Politeknik Menggunakan Model Rasch. Universiti Sains Malaysia.
- Mohd Nazri A.R & Mohd Nazri W.M.R. (2018). Pelaksanaan Kurikulum Standard Prasekolah Kebangsaan Semakan 2017: Retrospekksi Guru. *Journal Kepimpinan Pendidikan*, Bil.5, Isu 3, 59-71.
- Noor Azimah Surip, Khadijah Adul Razak & Ab. Halim Tamuri. (2019). Kesahan dan Kebolehpercayaan Instrumen Pengurusan Pendidikan Dakwah di Sekolah. *Journal of Islamic, Social, Economic & Development (JISED)*. Vol.4, 19, 108-118.
- Noor Azimah, Khadijah & Ab. Halim (2019). Kesahan Dan Kebolehpercayaan Instrumen Pengurusan Pendidikan Dakwah Di Sekolah, *Journal of Islamic, Social, Economics and Development (JISED)*, 4(19), 108-118.
- Nor Mashitah M.R, Mariani M.N ,Jain Chee & Che' Mah.Y. (2015). Developing A Measure Of Authentic Assessment Standard For Children's Development And Learning Using Many-Facet Rasch Model . *International Journal of Early Childhood Education and Care* (Volume 4, No. 1, 2015, Pages 17 to 30)
- Nor Mashitah M.R, Mariani M.N ,Jain Chee & Che' Mah.Y. (2015). The preschool curriculum implementation versus problem . *International Journal of Early Childhood Education and Care* (Volume 4, No. 1, 2015, Pages 31 to 434)
- Nor Mashitah, Mariani, Jain Chee, Mohd. Ilmee Mohd. Zain. (2015). Penggunaan Model Pengukuran Rasch Many-Facet (MFRM) Dalam Penilaian Perkembangan Kanak-Kanak Berasaskan Prestasi. *Jurnal Pendidikan Awal Kanak-Kanak*, Jilid .
- Nor Mashitah. M.R. (2017). Pembinaan dan Pengesahan Instrumen Pentaksiran Prestasi Standard Awal Pembelajaran dan Perkembangan Awal Kanak-Kanak. Universiti Malaya, Kuala Lumpur.
- Reitman. A. (2015). What's a Feeling? Social Emotional Learning in the ECE Montessori Classroom. Saint Mary's College of California.

- Schmitt. SA, Lewis. K.M, Duncam.RJ, Korucu I & Napoli A.R. The Effect of Positive Action on Preschoolers Social-Emotional Competence and Health Behaviors.(2017). *Early Childhood Education Journal*, 46, 141-151.
- SH. Siti Hauzimah Wan Omar. (2018). Pengetahuan, kemahiran, sikap dan masalah guru dalam melaksanakan pentaksiran bilik darjah bahasa melayu di sekolah rendah. *Jurnal Pendidikan Bahasa Melayu*. Vol. 9, 1, 56-67.
- Shuttlesworth. M. & Shannon. K. (2015). The Role of Social and Emotonal Learning In the Preschool Classroom. *International Journal of Psychology Research*, 10, 46-71.
- Sonia Ferreira Lopes Toffoli, Dalton Francisco de Andrade & Antonio CezarBornia (2016) Evaluation of open items using the many-facet Rasch model, *Journal of AppliedStatistics*, 43:2, 299-316, DOI: 10.1080/02664763.2015.1049938
- Zaharah Osman. (2015). Kesan Implementasi Modul Kompetensi Sosioemosi Terhadap Kemahiran Sosial Kanak-Kanak Prasekolah. *EDUCATUM- Journal of Social Science*, vol 1, 75-82.
- Zulkiefly Mohamed, Othman Lebar & Shahrizal Shamsudin.(2017).Pembinaan dan Penilaian Instrumen Ujian Aptitud Kemasukan ke Institut Pengajian Tinggi Malaysia. *Jurnal Sains dan Matematik*, Vol:5, 16-27.
- Zulkifley Mohamed, Othman Lebar & Shahrizal Shamsuddin. (2017). Pembinaan dan Penilaian Instrumen Ujian Aptitud Kemasukan ke Institut Pengajian Tinggi Malaysia. *Journal of Science and Mathematics Letter*, Vol.5 , 16-27.